

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gooise Meren
t.a.v. mw. A. Kralt, beleidsadviseur Sociaal Domein

Bussum, 19 maart 2024

Betreft: advies beleidsplan en uitvoeringsplan schuldhulpverlening 2024

Geacht college,

Uw college heeft de ARWI om advies gevraagd over het beleidsplan en het uitvoeringsplan schuldhulpverlening 2024. Met deze brief voldoet de ARWI aan de adviesvraag.

Tijdspad

Overleg met Anne Tilma op 5 oktober 2023.

Op 8 februari 2024 hebben we met Frank de Groot hierover overlegd.

De definitieve adviesaanvraag werd op 21 februari 2024 ontvangen.

Beide beleidsmedewerkers hebben ons informatie gegeven en de ARWI in de gelegenheid gesteld om van gedachten te wisselen.

Onderlinge gedachtewisseling en overleg binnen de ARWI brengt ons tot het volgende advies.

Algemeen

We zien een aantal goede uitgangspunten in het beleidsplan en het uitvoeringsplan SHV. We lezen een intentie om de bewoners te helpen om schulden te voorkomen en/of die aan te pakken of op de rit te krijgen.

Uiteraard hebben we de behoefte om op sommige onderdelen nog wat puntjes op de 'i' te zetten.

Positief in het beleidsplan vinden we het in hoofdstuk 2 genoemde 'stress sensitief werken' een goed uitgangspunt. We vragen ons wel af of buiten het sociaal domein, denk aan de gemeentelijke belastingdienst, deze werkwijze ook wordt meegenomen. Dat zouden we erg toejuichen.

Stress sensitief vraagt ook dat er bij alle stappen goed gekeken wordt of hier verbeteringen in zijn aan te brengen. We begrijpen dat met de overgang van de kredietbank naar de B&A-groep er wijzigingen zijn doorgevoerd. Een voorbeeld hiervan is dat klanten zelf hun budgetbeheerrekeningen moeten openen. We raden u aan om deze en bij alle andere wijzigingen nu en in de toekomst telkens af te wegen of deze voor de klant positief werkt of dat het onnodige stress veroorzaakt.

We willen hierbij ook onze zorg uitspreken over de gebruikte begrippen zoals: ‘gebruik van eigen kracht’, ‘het stimuleren van de eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheid’ en ‘zelfredzaamheid’. Natuurlijk gunnen we iedereen deze begrippen, maar de realiteit is dat met name op het terrein van schulden dit vaak niet het geval is. Zeker omdat financiële problemen vaak niet op zichzelf staan, is het naar ons idee van groot belang om hier voorzichtig mee om te gaan. Het risico is dat zowel de gemeente als mensen met hulpvragen zich mogelijk te vroeg terugtrekken.

Aansturen op eigen kracht/zelfredzaamheid is naar ons idee uitsluitend in te zetten als er **echt** contact is.

Dat betekent dat mensen aan de hand moeten worden genomen. Als iemand niet kan zwemmen, gooi die dan niet in het diepe, maar leer eerst zwemmen. Draagkracht en draaglast moet in evenwicht komen, zijn én blijven.

Met name willen we ook aandacht vragen voor de nazorg. Zowel het traject schuldhelpverlening als de hulp bij vluchtelingenwerk bij nieuwkomers is teruggebracht naar 1,5 jaar hebben wij begrepen. Dit betekent dat er minder tijd is om mensen zelfstandig te leren om hun eigen zaken op orde te krijgen/ houden. Toegeven dat het nog niet zelfstandig lukt is ook nog een hoge drempel.

Betreffende “Aandachtspunten in de komende jaren”

U noemt als aandachtspunten voor de komende jaren vroegsignalering en ondersteunen en begeleiden van mensen om schulden te voorkomen. Dit juichen we uiteraard toe. De uitwerking wordt beschreven in het uitvoeringsplan. Daarop reageren we hieronder.

Over het uitvoeringsplan

We vinden het een interessant gegeven dat het uitvoeringsplan al is vastgesteld. Bij navraag bij Frank de Groot bleek dat het uitvoeringsplan niet besproken is met samenwerkingspartners. Naar ons idee een gemiste kans.

Het lijkt in het uitvoeringsplan dat het preventief werken in Gooise Meren, gezien de beschrijving van taken, volledig door de gemeente wordt uitgevoerd. Dit lijkt ons niet in overeenstemming met de werkelijkheid.

Het is naar ons idee van groot belang dat zowel binnen als buiten het gemeentelijk apparaat duidelijk is wie wat doet. Maar ook bij bewoners van Gooise meren zou dit inzichtelijk moeten zijn. Nu horen we nog signalen dat mensen geen aanspraak durven te maken op voorzieningen waar ze recht op hebben, ze niet weten bij wie ze het beste terecht kunnen. Om een ander voorbeeld te noemen van verschillende inzichten: er wordt genoemd dat de Voedselbank een belangrijke partner is in het signaleren van problemen, terwijl de voorzitter van de Voedselbank op GooiTV aangaf, dat andere organisaties cliënten wijst op de Voedselbank om een deel van de problemen op te lossen. Dit soort spraakverwarringen horen we meer. Vandaar dat het ons van essentieel belang lijkt om goed af te stemmen en vast te leggen om zo gebruik te maken van elkaars kennis en kunde en onnodig doorverwijzen te voorkomen.

Deze afstemming zal zichtbaar kunnen maken waar mogelijke gaten vallen.

Wij zijn benieuwd hoe er contact gezocht wordt met de kwetsbare groep jongeren. Alleen een kaart sturen lijkt ons niet effectief. Is hierover contact met het onderwijs en/of jongerenwerk? Beide worden niet in het uitvoeringsplan genoemd.

In het beleidsplan en in het uitvoeringsplan wordt niet gesproken over zorg/hulpvraag mijders, terwijl we allen weten dat er mensen zijn die moeilijk hulp zoeken en te lang onder de radar blijven. Belangrijk is dat er in brede kring blijvend wordt nagedacht en gezocht naar mogelijkheden om deze groep zo klein mogelijk te houden. De afstemming zowel binnen de gemeente (belastingdienst) als met samenwerkingspartners is cruciaal.

Wij willen stellen voor dat bij het geven van informatie over geld en schulden goed gekeken wordt naar wie, waar en hoe informatie wordt gegeven. Het lijkt ons nuttig om dit niet alleen vanuit het gemeentelijk apparaat te organiseren. Ook de samenwerkingspartners kunnen hier een rol in spelen, zodat er meer spreiding over heel Gooise meren kan zijn en zodat het mensen met drempelvrees naar de gemeente keuzes hebben.

Ook blijft de manier van communiceren, denk hierbij aan de brieven die vanuit de gemeente worden verzonden, een punt van aandacht. Laaggeletterdheid is zeker bij nieuwkomers een zeer belemmerende factor om te komen tot zelfstandigheid op het gebied van regels en financiën.

Voor het oplossen van kleine schulden is er een mogelijkheid voor de gemeente om kleine schulden over te nemen. Dit om de rust te creëren, zodat inwoners verder kunnen met hun leven. Een prima idee. We hopen dat bij het verstrekken van deze leningen geen of zeer lage rente wordt berekend.

Advies

De ARWI adviseert zoals u hierboven heeft kunnen lezen:

- Zorg dat de afstemming van wie wat doet duidelijk is voor alle organisaties én voor de bewoners. Stel zo nodig het uitvoeringsplan bij.
- Geef breed informatie aan mensen met én zonder schulden.
- Wees voorzichtig met zelfredzaamheid, zeker in de nazorg.
- Beperk de rente op leningen zoveel mogelijk.

Kortom: We zien een heel aantal goede uitgangspunten en hopen dat ons advies, met name in het uitvoeringsplan, zullen worden meegenomen.

Met vriendelijke groet,
Namens de ARWI,

Claudia Grois
Diana Koel
Hennie Peneder
Marian Roes